



Национална инициатива „УПРАВЛЯВАМЕ УЧИЛИЩЕТО С УЧЕНИЧЕСКО САМОУПРАВЛЕНИЕ“

Националната инициатива „Управляваме училището с ученическо самоуправление“ (НИУУС) се реализира пилотно в избрано училище от всяка област (28) през втория срок на учебната 2022/2023 г., който дава повече възможности за активност на децата/учениците чрез ученическото самоуправление.

Участието в НИУУС предполага, че Вие ще успеете пилотно, в рамките на един учебен срок, да проверите на практика как функционира ученическото самоуправление на всички нива в училището (задължително на ниво паралелка и училище, по желание на ниво клас и училищен етап), за да се подготвите за следващата учебна година, в която процесът ще започне от началото на първия срок.

Опитът си ще представите в електронния Училищен вестник, с който ще завърши участието Ви в НИУУС. Това трябва да бъдат 28 успешни модела от всяка област на структурирано ученическо самоуправление от отделната паралелка до Ученическия съвет на училището, които ще се ползват като добри практики на национално ниво чрез **електронния сборник „Управляваме училището с ученическо самоуправление“**, съставен от всички модели.

Ако Вие имате само Ученически парламент (УП) на ниво училище, това е **ученическото представителство** по подобие на Народното събрание, но **не е ученическо самоуправление**, защото нямате Ученическите съвети на ниво паралелка (УСП).

А ако имате само Ученически съвет на училището (УСУ), това е **ученическото представителство** по подобие на Министерския съвет, но също не е **ученическо самоуправление**, защото пак нямате структурите на ниво паралелка (УСП).

За реално, а не представително ученическо самоуправление в едно училище можем да говорим когато има Ученически съвети във всяка паралелка (включително от 1. до 4. клас), а в УСУ са избрани ученици от всички класове от 5. клас нагоре (за различните видове училища има различни възможности докато се постигне приемлив състав от минимум 11 ученика и максимум според потребностите на училището).

Препоръчахме Ви да допълните УСП (където вече ги има) от 3-ма на 5-ма ученика, защото са 5 дейностите, които можете да делегирате и с които можете да ангажирате учениците чрез ученическото самоуправление в подкрепа на класния ръководител и на училищната общност като цяло. Споделихме и опита от предходната учебна година, представен в практическото помагало с добри практики „Ученическото самоуправление – лесно и интересно. Модели“ (http://iii-bg.org/blog/?page_id=1392), когато фактически в ученическото самоуправление се включиха всички ученици от паралелките в едно от училищата.

Предложените **Организационни инструменти на ученическото самоуправление** са подходящи и ефективни предимно за УСП, но някои от тях могат да се използват и за по-високите нива на ученическото самоуправление в училището.

ОРГАНИЗАЦИОННИ ИНСТРУМЕНТИ НА УЧЕНИЧЕСКОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ

1. „Примерни правила за работа на Ученическите съвети“

2. „Инструменти за трениране на ученическите съвети в училището“

Ще ги намерите на с. 103 от методическото помагало „Ученическото самоуправление. Пътеводител. Кой? Какво? Къде? Кога? Как? Защо?“ (<http://www.mon.bg/bg/27>) (УСПКЗ).

3. „Тест за идентифициране на организационни умения“

Намира се на с. 157 от УСПКЗ (<http://www.mon.bg/bg/27>). Подходящ е за членовете на Ученическите съвети на всички нива. Той дава възможност на учениците да разберат какъв организационен потенциал имат и как да го развият.

4. „Документация за ученическото самоуправление“

1. Устав, статут или правилник за ученическото самоуправление.
2. План за работата през текущата учебна година (по месеци).
3. Протоколна книга от заседанията на Управителните съвети на всички нива.
4. Протоколна книга от Общите събрания на децата/учениците.
5. Кутия за мнения, предложения, идеи с тетрадка към нея.

По желание на децата/учениците могат да се оформят и други документи, както и да се правят модификации на описаните по-горе основни документи. Примери могат да се видят в сборника с добри практики „Ученическото самоуправление – лесно и интересно. Модели“ (http://iii-bg.org/blog/?page_id=1392) (УСЛИМ).

5. „Връстници обучават връстници“

Това е подходът „Обучение на връстници от връстници“, представен на с. 163-164 в УСПКЗ (<http://www.mon.bg/bg/27>). Изключително ценен организационен инструмент за овладяване на проблемите в паралелката, когато в нея има враждуващи групи. Едва когато не могат да разрешат проблемите помежду си сами, учениците следва да се обърнат за медиация към възрастните.

6. „Каса за ученическото самоуправление в паралелката“ – средствата се предоставят от родителите, съхраняват се от родител, определен от тях, и се изразходват само за целите на ученическото самоуправление в паралелката. Общото събрание и Ученическият съвет на паралелката ги управляват и документират в Касова книга на паралелката, което ще развие финансова грамотност, предприемчивост и пестеливост на учениците.

7. „Албум на постиженията“ – съхранява в текстове и снимки постигнати резултати от учениците чрез ученическото самоуправление в паралелката / класа / училищния етап / училището, които доказват промяната при самите ученици = Ние за Нас.

8. „Алманах на добрите дела“ - съхранява в текстове и снимки добри дела на учениците чрез ученическото самоуправление в паралелката / класа / училищния етап / училището, насочени към други хора в училищната общност или извън нея = Ние за Другите.

9. „Родителите като съучастници на ученическото самоуправление“

Привличане на родителите от Родителските комитети на паралелките, Училищното настоятелство и Обществения съвет за каузата на ученическото самоуправление в училищната общност, в която влизат всички родители на учениците от училището.

10. „Подходяща литература за самоусъвършенстване на млади хора“

Списъкът може да бъде намерен на с. 158 от УСПКЗ (<http://www.mon.bg/bg/27>). Литературата е подходяща и за пораснали хора, които имат интерес към себепознанието.

КАК МОЖЕМ ДА СЛЕДИМ ДАЛИ УСПЯВАМЕ В РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПЪЛНОКРЪВНО УЧЕНИЧЕСКОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ?

Подходящи „инструменти“

1. **„Обратна поща“** е инструмент за постоянна обратна връзка и оценка на влиянието на дейностите върху основните съучастници в ученическото самоуправление: учениците; класните ръководители, директорите и педагогическите съветници; родителите.
2. **„Имам идея“** е инструмент за свободно предлагане на нови идеи от страна на основните съучастници в ученическото самоуправление за трансформиране на евентуален негативен ефект от дейностите в позитивна нагласа.
3. **„Да спазваме правилата“** е инструмент за проверка доколко възрастните спазват ЗПУО и учат възпитаниците си, че правилата са за всички и всеки трябва да е отговорен към себе си и другите.
4. **„Трансформатор“** е инструмент за насочване свръхенергията на децата/учениците от агресивна в креативна.
5. **„Аз искам и мога“** е инструмент за оценка на влиянието на ученическото самоуправление върху училищния успех, емоционалното благополучие и развитието на личностните качества на учениците.
6. **„Вдъхновителник“** – определено място в училището, обявено за зареждащо с полезни идеи. Добре е да не е претрупано с вещи, които да отвличат вниманието, и да има подръчни средства за съхраняване на идеите (листове хартия, картони, постери и цветни моливи, флумастери, маркери). (УСЛИМ, с. 77-78)

В своя модел на ученическо самоуправление всяко училище следва да сподели кои инструменти е проверил на практика и до какви резултати за учениците, класните ръководители и училищната общност като цяло е довело тяхното използване. Желателно е да не се прикриват неработещите инструменти, за да се преустанови тяхното разпространение, като за това бъдат информирани своевременно консултантите на НИУУС.

Всички положителни резултати от прилагането на предложените инструменти, както и иновативните предложения и решения на всяко училище, ще бъдат отразени по подходящ начин на страниците на електронния Училищен вестник. Например, как се справяме със заплахите за поставени бомби в училището, с евакуацията, с възстановяването на учебния процес (ако има такъв проблем в училището) – това са дейности, в чието реализиране важен принос могат да имат структурите на ученическото самоуправление на всички нива в училището.

Помагалото „Как се прави училищен вестник?“ с конкретните указания за неговото оформяне ще получите допълнително. Важно е отсега да се събират в електронен вид материалите за него.

Изготвено от Института за информални иновации на 29.03.2023 г.